

فصلنامه مطالعات حسابداری

شماره ۲۶ - تابستان ۱۳۸۹

صص ۲۹-۴۵

بررسی توانایی وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی در پیش بینی وجوه نقد آتی

امید پور حیدری *

عباس افلاطونی **

زهره نیکبخت ***

چکیده

در این مطالعه توانایی وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی در پیش‌بینی جریان وجوه نقد آتی بر مبنای استانداردهای حسابداری ایران و استانداردهای حسابداری بین‌المللی مورد بررسی قرار گرفته است. یکی از ویژگی‌های صورت جریان وجوه نقد این است که با اطلاعات ارائه شده در آن بتوان جریان‌های وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی آتی را پیش‌بینی کرد. در این مطالعه، با استفاده از داده‌های ۱۲۸ شرکت در دوره زمانی ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۴، توان پیش‌بینی جریان وجوه

* دانشیار حسابداری دانشگاه شهید باهنر کرمان

** کارشناس ارشد حسابداری

*** کارشناس ارشد حسابداری، عضو هیات علمی دانشگاه پیام نور

تاریخ پذیرش: ۱۳۸۹/۴/۱۵

تاریخ دریافت: ۱۳۸۹/۲/۶

نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی تهیه شده طبق استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران با توان پیش‌بینی جریان وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی که طبق استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۷ تهیه شده، مورد مقایسه قرار گرفته است. معیار این مقایسه ضریب تعیین حاصل از برازش مدل‌ها است.

یافته‌های تحقیق حاکی از آن است که وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی تهیه شده طبق استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران، توان پیش‌بینی بالاتری نسبت به وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی تهیه شده طبق استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۷ دارد.

واژه‌های کلیدی: فعالیت‌های عملیاتی، توان پیش‌بینی.

مقدمه

بی‌گمان یکی از مهمترین عواملی که اساس و شالوده بسیاری از تصمیم‌گیری‌های استفاده‌کنندگان از گزارش‌های مالی را تشکیل می‌دهد وجه نقد و جریان‌های ورودی و خروجی وجه نقد است. با این که ترازنامه تا حدودی مبین قدرت مالی و نقدینگی موسسه می‌باشد اما در قالب یک صورت مالی ایستا فقط ارائه‌کننده تصویر لحظه‌ای از وضعیت داراییها، بدهیها و حقوق صاحبان سهام می‌باشد. صورت سود و زیان نیز تنها به ارائه منابع تحصیل شده و یا مصرف شده در چرخه عملیات برای یک دوره مالی معین در قالب درآمدها و هزینه‌ها و سود و زیان‌های غیر عملیاتی و غیر عادی می‌پردازد. لکن هیچ یک از این اجزای صورت مالی‌های قادر به پاسخگویی به سوالات متعددی که در عرصه مسائل مالی بسیاری از واحدهای اقتصادی می‌تواند مطرح باشد، نبوده و نیستند. سوالاتی نظیر اینکه، چگونه یک واحد اقتصادی با وجود شناسایی سود قابل توجه، توانایی پرداخت سود نقدی سهام خود را ندارد؟ یا اینکه چگونه یک واحد اقتصادی اقدام به انجام سرمایه‌گذاری کلان نموده، در حالی که در همان سال متحمل زیان قابل توجهی شده است؟

سوالات فوق و دهها سوال دیگر که می‌تواند در حوزه مسائل مالی و حسابداری

مطرح گردد، همه و همه به گردش وجوه نقد در واحدهای اقتصادی مربوط می‌شود. هدف اصلی صورت جریان وجوه نقد ارائه اطلاعات در رابطه با جریان های ورودی و خروجی وجه نقد در طی یک دوره مالی می‌باشد. صورت جریان وجوه نقد اطلاعاتی ارائه می‌کند که همراه اطلاعات موجود در سایر صورت‌های مالی استفاده کنندگان را در مورد اهداف زیر یاری می‌نماید:

- ۱- ارزیابی توان شرکت در ایجاد خالص جریان های نقدی آتی.
- ۲- ارزیابی توانایی شرکت در رویارویی با تعهدات و همچنین نیاز شرکت به تامین مالی خارجی و پرداخت سود سهام،
- ۳- درک تفاوت بین سود خالص شرکت و خالص جریان های نقدی آن و
- ۴- تعیین آثار مبادلات سرمایه گذاری و تامین مالی صورت گرفته طی دوره بر وضعیت مالی شرکت (مشکی و مقدم، ۱۳۸۳).

فایده اطلاعات حسابداری برای پیش‌بینی متغیرهای آتی بازار سرمایه که کمابیش کارآمد فرض می‌شود، موضوع تحقیقات گسترده حسابداری بوده است. بر مبنای استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران اطلاعات تاریخی مربوط به جریان وجوه نقد می‌تواند در قضاوت نسبت به مبلغ و میزان اطمینان از تحقق جریان‌های وجوه نقد آتی به استفاده کنندگان صورتهای مالی کمک کند (کمپته تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۸۶). همچنین بر اساس بیانیه مفاهیم شماره یک هیات استانداردهای حسابداری مالی، هدف اولیه حسابداری این است که به سهامداران و سایر استفاده کنندگان امکان دهد تا انتظارات خود را از گردش وجوه نقد آتی شکل دهند (FASB, 1978). اگر چه کارایی بازار سرمایه به هدف توان پیش‌بینی اعتبار می‌بخشد، با این حال وظیفه هیات‌های تدوین استانداردهای حسابداری، انتخاب از میان روشهای مختلف حسابداری به گونه‌ای است که منافع اطلاعات بر مخارج تهیه آن فزونی داشته باشد (شاهنگ، ۱۳۸۱).

یکی از مسایلی که در مورد صورت جریان وجوه نقد مطرح است نحوه طبقه‌بندی اقلام موجود در آن می‌باشد. در صورت جریان وجوه نقد، وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی، فعالیت‌های سرمایه‌گذاری و تامین مالی از یکدیگر

مجزا و متمایز می‌گردد. اگرچه طبقه بندی بالا موجب ارتقای کیفیت و قابلیت مقایسه اطلاعات می‌شود، اما سه نفر از هفت نفر اعضای هیات استانداردهای حسابداری مالی با آن مخالف بوده‌اند. دلیل این مخالفت نیز باور این اعضا در موارد زیر بوده است:

- ۱- بهره و سود سهام دریافتی واحد انتفاعی را باید مربوط به فعالیت‌های سرمایه‌گذاری دانست و طبقه بندی آن در فعالیتهای عملیاتی موجه نیست، و
- ۲- بهره پرداختی، جزئی از فعالیتهای تامین مالی است و منظور کردن آن در بخش فعالیتهای عملیاتی توجیه پذیر نمی‌باشد (FASB, 1987).

البته عده‌ای از محققین نیز معتقدند که صورت جریان وجوه نقد مبتنی بر سه فعالیت از مزیت‌هایی برخوردار است. به عنوان نمونه، نوربرگ (Nurberg, 1993) معتقد است که طبقه‌بندی سه گانه صورت جریان وجوه نقد بر ادبیات مدیریت مالی منطبق است و برای تصمیم‌گیریهای سرمایه‌گذاری و اعطای اعتبار مفید است. مانتر (Munter, 1990) نیز اعتقاد دارد که طبقه بندی سه گانه صورت جریان وجوه نقد از طبقه بندی های صورت سود و زیان تبعیت می‌کند.

در ایران صورت جریان وجوه نقد بر مبنای پنج فعالیت اصلی ارائه می‌شود که شامل فعالیتهای عملیاتی، بازده سرمایه‌گذاریها و وجوه پرداختی بابت تامین مالی، مالیات بر درآمد، فعالیتهای سرمایه‌گذاری و فعالیتهای تامین مالی می‌باشد. در واقع مالیات بر درآمد که بر مبنای استانداردهای بین‌المللی حسابداری و همچنین بیانیه حسابداری مالی شماره ۹۵ آمریکا در بخش فعالیتهای عملیاتی منعکس می‌شود، بر مبنای استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران در قالب یک فعالیت جداگانه تحت عنوان مالیات بر درآمد طبقه بندی و گزارش می‌شود. همچنین بازده سرمایه‌گذاریها و هزینه‌های مالی بجای انعکاس در فعالیتهای عملیاتی در قالب فعالیتی جداگانه تحت عنوان بازده سرمایه‌گذاریها و وجوه پرداختی بابت تامین مالی طبقه بندی می‌شود. از طرف دیگر، بر مبنای استانداردهای حسابداری شماره ۲ ایران سود سهام پرداختی برخلاف استانداردهای حسابداری بین‌المللی و بیانیه حسابداری مالی آمریکا بجای انعکاس در فعالیتهای تامین مالی در سرفصل بازده سرمایه‌گذاریها و وجوه پرداختی بابت تامین

مالی طبقه بندی می‌شود. یکی از اهداف این طبقه بندی افزایش توان پیش بینی استفاده کنندگان می‌باشد. طبقه بندی صورت جریان وجوه نقد بر مبنای پنج فعالیت در مقایسه با صورت جریان وجوه نقد بر مبنای سه فعالیت امکان پیش بینی دقیق‌تر وجوه نقد ناشی از فعالیتهای عملیاتی را افزایش می‌دهد. این مطالعه در پی ارزیابی توانایی وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی در پیش بینی وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی بر مبنای استانداردهای حسابداری ایران و استانداردهای حسابداری بین المللی می‌باشد. در واقع این مطالعه در پی آن است که بررسی نماید آیا طبقه بندی انجام شده در استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران توان پیش‌بینی اقلام آتی وجوه نقد را برای استفاده کنندگان از این صورت مالی در مقایسه با استانداردهای بین المللی افزایش می‌دهد یا خیر؟

پیشینه تحقیق

مطالعاتی که تاکنون در مورد توان پیش‌بینی اقلام صورت جریان وجوه نقد صورت گرفته است بیشتر به بررسی توان پیش‌بینی اطلاعات وجوه نقدی عملیاتی حاصل از روشهای مستقیم و غیر مستقیم پرداخته‌اند. برای مثال کریشان و لارگای، (Krishnan and Largay, 2000)، با استفاده از داده‌های دوره زمانی ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۳، به مقایسه توان پیش‌بینی اطلاعات حاصله در روش‌های مستقیم و غیر مستقیم تهیه بخش جریان‌های نقدی عملیاتی پرداخته‌اند. نتایج تحقیق آنها بیانگر توان پیش‌بینی بالاتر اطلاعات حاصل از روش مستقیم نسبت به روش غیر مستقیم بود. لازم به ذکر است که اغلب واحدهای انتفاعی روش غیرمستقیم را به کار می‌برند. مثلاً در سال ۱۹۹۶ میلادی حدود ۹۸ درصد شرکتهای آمریکایی از روش غیر مستقیم استفاده کرده‌اند. دلیل این امر نیز ممکن است ملاحظات مربوط به هزینه بیشتر روش مستقیم باشد (AICPA, 1997).

لیوانت و زاروین (Livant and Zarowin, 1990) محتوای اطلاعاتی افزایشی صورت جریان وجوه نقد را مورد بررسی قرار دادند و نتیجه گرفتند که اجزای صورت جریان وجوه نقد که با بازده سهام مرتبط است و دارای محتوای اطلاعاتی

می‌باشد.

اعتمادی و تاری وردی (۱۳۸۵) در تحقیقی به بررسی تاثیر نحوه ارائه صورت جریان وجوه نقد بر قضاوت های سرمایه گذاران حرفه ای پرداخته‌اند آنها محتوای اطلاعاتی صورت جریان وجوه نقد سه بخشی را با چهار بخشی و پنج بخشی مورد مقایسه قرار داده‌اند. نتایج مطالعه آنان نشان داد که نحوه ارائه صورت جریان وجوه نقد بر قضاوت های سرمایه گذاران حرفه ای تاثیر دارد. افزون بر این، بر طبق نتایج مطالعه آنان بین قضاوت های سرمایه گذاران مبتنی بر مدل های سه بخشی و پنج بخشی از یک سو و مبتنی بر مدل های پنج بخشی و چهاربخشی از سوی دیگر تفاوت معناداری وجود ندارد. این در حالی است که بین قضاوت های سرمایه گذاران مبتنی بر مدل های سه بخشی و چهار بخشی تفاوت معناداری وجود دارد.

بر مبنای بررسی انجام شده تاکنون تحقیقی در مورد توانایی وجوه نقد حاصل از فعالیت های عملیاتی در پیش بینی وجوه نقد آتی در داخل و خارج از کشور صورت نگرفته است. این مطالعه توان پیش بینی وجوه نقد حاصل از فعالیت های عملیاتی تهیه شده طبق استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران را با توان پیش بینی وجوه نقد حاصل از فعالیت های عملیاتی که طبق استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۷ تهیه شده، مورد مقایسه قرار می‌دهد. به بیان دیگر، مشخص خواهد شد که استفاده از کدام یک از صورت های فوق بهتر و بیشتر می تواند استفاده کنندگان را در برآورد جریان های نقدی عملیاتی آتی یاری دهد.

داده‌ها، مدل‌ها و روش تحقیق

طبق استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۷ با عنوان صورت جریان وجوه نقد، برای محاسبه وجوه نقد حاصل از فعالیت های عملیاتی به روش غیرمستقیم، نقطه شروع سود خالص واحد تجاری می‌باشد (IASB, 2003). در حالی که طبق استاندارد

۱- نحوه تهیه و ارائه صورت جریان وجوه نقد بر مبنای بیانیه حسابداری مالی شماره ۹۵ هیات تدوین استانداردهای حسابداری مالی مشابه (FASB) استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۷ می‌باشد و در هر دو استاندارد صورت جریان وجوه نقد بر مبنای سه فعالیت ارائه می‌شود که شامل فعالیتهای عملیاتی، فعالیتهای سرمایه گذاری، و فعالیتهای تامین مالی می‌باشد. در واقع تفاوتی در خصوص شیوه ارائه بین دو استاندارد وجود ندارد.

حسابداری شماره ۲ ایران، برای محاسبه وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی به روش غیرمستقیم، از سود عملیاتی آغاز می‌شود (کمیت تدوین استانداردهای حسابداری، ۱۳۸۶). اقلامی مانند مالیات بر درآمد و سود سهام پرداختی و بهره دریافتی و پرداختی، موجب ایجاد اختلاف بین وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی در صورت جریان وجوه نقد سه و پنج بخشی می‌شود. انتظار می‌رود وجود همین اقلام در جریان وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی (در صورت جریان وجوه نقد سه بخشی) سبب کاهش توانایی وجوه نقد ناشی از فعالیت‌های عملیاتی در پیش‌بینی جریان وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی گردد.

برای ارزیابی توان پیش‌بینی صورت جریان وجوه نقد، دو فرض زیر را در نظر گرفته شد است:

الف) برازش مدل با فرض اینکه عرض از مبدا برای تمام سال‌های مورد بررسی یکسان باشد.

در این حالت برای برازش مدل، از مدل رگرسیون خطی با داده‌های تجمعی استفاده شده که به صورت زیر است:

$$CFO_{it} = \alpha + CFO_{it-1} + \varepsilon_{it} \quad (1)$$

ب) برازش مدل با فرض این که هر یک از سال‌های مورد مطالعه عرض از مبدا خاص خود را دارا باشد.

در این حالت نیز برای برازش مدل، از مدل رگرسیون خطی با داده‌های تجمعی استفاده شده که به صورت زیر ارائه می‌شود:

$$CFO_{it} = \alpha_t + CFO_{it-1} + \varepsilon'_{it} \quad (2)$$

که در آنها:

CFO_{it} ، CFO_{it-1} به ترتیب وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی سال t ام و $t-1$ ام شرکت i ، α عرض از مبدا (مشترک) مدل (۱)، α_t عرض از مبدا سال t ام مدل (۲)، و ε_{it} و ε'_{it} نیز عبارات خطای مدل‌ها است.

در مدل‌های مورد استفاده، متغیرهای توضیحی در دوره $t-1$ برای پیش‌بینی خالص جریان وجوه نقد دوره t شرکت i ام به کار می‌رود.

جامعه آماری تحقیق کلیه شرکتهای پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران بوده و نمونه مورد بررسی شرکتهایی هستند که از سال ۱۳۷۸ تا ۱۳۸۴ به صورت پیوسته در بورس حضور داشته و از آن خارج نشده باشند. در کل ۱۲۸ شرکت برای بررسی و آزمون مدلها انتخاب شدند. دادههای این شرکت ها که از نرم افزار تدبیر پرداز جمع آوری شده اند برای محاسبه جریان وجوه نقد حاصل از فعالیت های عملیاتی طبق استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۷ استفاده گردید و در نهایت جهت همگن نمودن داده ها، تعداد سهام منتشره شرکت های مورد استفاده قرار گرفت.

برای برآورد مدل ها از نرم افزار EViews 5.0 استفاده شده است (مرادی، ۱۳۸۴). از آنجا که هر یک از شرکتهای مورد بررسی دارای ویژگیهای مخصوص به خود است و همچنین هریک از سالهای مورد بررسی اثرات کلان اقتصادی خاص خود را روی شرکتهای نمونه دارد، با استفاده از قابلیت های نرم افزار EViews 5.0، در برآورد مدل ها از وزن دهی بر اساس مقاطع (شرکتهای) و نیز وزن دهی بر اساس دوره ها (سالها) استفاده شده است (Wooldridge, 2001). البته، عملیات وزن دهی بصورت خودکار و توسط ابزارهای تعبیه شده در این نرم افزار صورت گرفته است.

یافته های تحقیق

در جدول های شماره (۱) و (۲) به ترتیب آماره های توصیفی وجوه نقد عملیاتی طبق استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۷ و استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران ارائه شده است.

1- Cross- Section Weighting
2- Period Weighting

جدول شماره (۱) آماره های توصیفی در مورد وجوه نقد عملیاتی طبق استاندارد بین المللی حسابداری شماره ۷ (ارقام بر مبنای هر سهم و به ریال می باشد)

آماره	CFO_{it}	CFO_{it-1}
	-	-
:	:	:

همانطور که در جدول شماره (۱) مشاهده می‌شود میانگین، میانه، حداکثر و حداقل مقادیر وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی با یکدیگر تفاوت قابل توجهی دارند که این موضوع بیانگر تنوع شرکت‌های نمونه و در نتیجه مناسب بودن نمونه انتخابی می‌باشد. این موضوع را می‌توان با توجه به انحراف معیار داده ها نیز استنباط نمود.

جدول شماره (۲) آماره های توصیفی در مورد وجوه نقد عملیاتی طبق استاندارد شماره ۲ ایران (ارقام بر مبنای هر سهم و به ریال می باشد)

آماره	CFO_{it}	CFO_{it-1}
	-	-
:	:	:

جدول شماره (۲) آماره‌های توصیفی وجوه نقد عملیاتی را طبق استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران نشان می‌دهد. همانطور که در جدول مذکور مشاهده می‌شود میانگین وجوه نقد عملیاتی برای هر سهم ۹۶۷ ریال، میانه آن برای هر سهم ۶۴۸ ریال، حداکثر آن ۱۶۲۸۹ ریال و حداقل آن ۵۷۵۸- ریال می‌باشد. مقایسه ارقام

جدول شماره ۱ و ۲ حاکی از تفاوت قابل توجه جریان وجوه نقد عملیاتی هر سهم بر مبنای استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران در مقایسه با استاندارد حسابداری شماره ۷ بین المللی می باشد. این تفاوت عمدتاً به واسطه منظور نمودن وجوه پرداختی بابت هزینه های مالی و مالیات بر درآمد در بخش فعالیت های عملیاتی در استانداردهای حسابداری بین المللی می باشد. انحراف معیار وجوه نقد عملیاتی برای هر سهم نیز ۱۶۰۸ ریال می باشد که با توجه به داده های میانگین و میانه قابل توجه می باشد حاکی از تنوع نمونه تحقیق می باشد.

الف) برازش مدل با فرض اینکه عرض از مبدا برای تمام سال های مورد بررسی یکسان باشد

۱) صورت جریان وجوه نقد سه بخشی

نتایج برآورد مدل شماره (۱) با وزن دهی بر اساس شرکتها با توجه به داده ها صورت جریان وجوه نقد سه بخشی در جدول شماره (۳) ارائه شده است.

جدول شماره (۳) نتایج برآورد مدل (۱) برای صورت جریان وجوه نقد سه بخشی

متغیر	ضرایب	آماره t	P-Value
α	/	/	/
CFO_{it-1}	/	/	/
ضریب تعیین شده ۰/۲۶		دوربین واتسون ۲/۰۵	

معنادار در سطح ۰/۹۹

نتایج ارائه شده در جدول شماره ۳ نشان می دهد که ضریب متغیر مستقل معادل ۰/۴۲۸ و مقدار آماره t معادل ۱۴/۴۰۵ می باشد که در سطح اطمینان بیش از ۹۹٪ تایید می شود. مقدار دوربین واتسون (۲/۰۵) نیز در سطح خوبی قرار دارد و بنابراین بین عبارات خطای مدل خود همبستگی سریالی وجود نداشته و رگرسیون حاصله کاذب نخواهد بود. همچنین مقدار ضریب تعیین تعدیل شده معادل ۲۶ درصد می باشد که بیانگر توانایی مدل جهت پیش بینی جریان نقدی آتی می باشد. نتایج برآورد مدل (۱) با وزن دهی بر اساس سالهای مورد بررسی در جدول

شماره (۴) ارائه گردیده است.

جدول شماره (۴) نتایج برآورد مدل (۱) برای صورت جریان وجوه نقد سه بخشی

متغیر	ضرایب	آماره t	P-Value
α	/	/	/
CFO_{it-1}	/	/	/
/	/		/

نتایج ارائه شده در جدول شماره (۴) نشان می‌دهد که ضریب متغیر مستقل معنادار بوده و در سطح اطمینان بیش از ۹۹٪ تایید می‌شود. در این آزمون نیز مقدار ضریب تعیین تعدیل شده معادل ۲۶ درصد می‌باشد که بیانگر توانایی مدل جهت پیش بینی جریان نقدی آتی می‌باشد.

۲) صورت جریان وجوه نقد پنج بخشی

نتایج برآورد مدل (۱) با وزن دهی بر اساس شرکت‌های مورد بررسی در جدول شماره (۵) ارائه گردیده است. نتایج ارائه شده در جدول شماره (۵) نشان می‌دهد که ضریب متغیر جریان وجوه نقد عملیاتی و مقدار آماره t به ترتیب معادل ۰/۴۶۳ و ۱۷/۲۴۶ می‌باشد که در سطح معناداری بیش از ۹۹٪ مورد تایید قرار می‌گیرد. دوربین واتسون (۲/۱۲) نیز در سطح خوبی قرار دارد و بنابراین، خود همبستگی سریالی وجود ندارد و رگرسیون حاصله کاذب نیست.

جدول شماره (۵) نتایج برآورد مدل (۱) برای صورت جریان وجوه نقد پنج بخشی

متغیر	ضرایب	آماره t	P-Value
α	/	/	/
CFO_{it-1}	/	/	/
/	/		/

نتایج برآورد مدل (۱) با وزن دهی بر اساس سالهای مورد بررسی در جدول شماره (۶) ارائه گردیده است. نتایج ارائه شده در جدول شماره (۶) نشان می‌دهد که ضریب

متغیر مستقل معنادار بوده و در سطح اطمینان بیش از ۹۹٪ تایید می‌شود. در این آزمون نیز مقدار ضریب تعیین تعدیل شده معادل ۲۸ درصد می‌باشد که بیانگر توانایی مدل جهت پیش بینی جریان‌ات نقدی آتی می‌باشد.

جدول شماره (۶) نتایج برآورد مدل (۱) برای صورت جریان وجوه نقد پنج طبقه‌ای

متغیر	ضرایب	آماره t	P-Value
α	/	/	/
CFO_{it-1}	/	/	/
/	/	/	/

(ب) برازش مدل با فرض این که هر یک از سال‌های مورد مطالعه عرض از مبدا خاص خود را دارا باشد

(۱) صورت جریان و جوه نقد سه بخشی

نتایج برآورد مدل (۲) با وزن دهی براساس شرکتها در جدول شماره (۷) ارائه گردیده است.

جدول شماره (۷) نتایج برآورد مدل (۲) برای صورت جریان وجوه نقد سه بخشی

متغیر	ضرایب	آماره t	P-Value
α	/	/	/
CFO_{it-1}	/	/	/
α_{1379}	/	/	/
α_{1380}	/	/	/
α_{1381}	/	/	/
α_{1382}	- /	/	/
α_{1383}	- /	/	/
α_{1384}	/	/	/
/ =	/ =	/ =	/ =

نتایج ارائه شده در جدول شماره (۷) نشان می‌دهد که دهد که ضریب متغیر

مستقل معادل ۰/۴۲۳ و مقدار آماره t معادل ۱۴/۲۸۳ می‌باشد که در سطح اطمینان بیش از ۹۹٪ تایید می‌شود. مقدار دورین واتسون (۱/۹۶) نیز در سطح خوبی قرار دارد و بنابراین خود همبستگی سریالی وجود نداشته و رگرسیون حاصله کاذب نخواهد بود. همچنین مقدار ضریب تعیین تعدیل شده معادل ۲۷ درصد می‌باشد که بیانگر توانایی مدل جهت پیش بینی جریانات نقدی آتی می‌باشد.

جدول شماره (۸) نتایج برآورد مدل (۲) برای صورت جریان وجوه نقد سه بخشی

متغیر	ضرایب	آماره t	P-Value
α	/	/	/
CFO_{it-1}	/	/	/
α_{1379}	/		
α_{1380}	/		
α_{1381}	/		
α_{1382}	- /		
α_{1383}	- /		
α_{1384}	/		
/ =			/ =
			/

نتایج برآورد مدل (۲) با وزن دهی بر اساس سالهای مورد بررسی در جدول شماره (۸) ارائه گردیده است. نتایج ارائه شده در جدول شماره (۸) نشان می‌دهد که ضریب متغیر مستقل معنادار بوده و در سطح اطمینان بیش از ۹۹٪ تایید می‌شود. در این آزمون نیز مقدار ضریب تعیین تعدیل شده معادل ۲۶ درصد می‌باشد که بیانگر توانایی مدل جهت پیش بینی جریانات نقدی آتی می‌باشد.

(۲) صورت جریان و جوه نقد پنج بخشی

نتایج برآورد مدل (۲) با وزن دهی بر اساس شرکت های مورد بررسی در جدول شماره (۹) ارائه گردیده است. نتایج ارائه شده در جدول شماره (۹) نشان می‌دهد که ضریب متغیر جریان وجوه نقد عملیاتی و مقدار آماره t به ترتیب معادل ۰/۴۴۲ و ۱۵/۴۰۲ می‌باشد که در سطح معناداری بیش از ۹۹٪ مورد تایید قرار می‌گیرد.

دوربین واتسون (۱/۹۵) نیز در سطح خوبی قرار دارد و بنابراین، خود همبستگی سریالی وجود ندارد و رگرسیون حاصله کاذب نیست.

جدول شماره (۹) نتایج برآورد مدل (۲) برای صورت جریان وجوه نقد پنج طبقه‌ای

متغیر	ضرایب	آماره t	P-Value
α	/	/	/
CFO_{it-1}	/	/	/
α_{1379}	/		
α_{1380}	/		
α_{1381}	/		
α_{1382}	- /		
α_{1383}	- /		
α_{1384}	/		
/ =			/ =

نتایج برآورد مدل (۲) با وزن دهی بر اساس سالهای مورد بررسی در جدول شماره (۱۰) آورده شده است.

جدول شماره (۱۰) نتایج برآورد مدل (۲) برای صورت جریان وجوه نقد پنج طبقه‌ای

متغیر	ضرایب	آماره t	P-Value
α	/	/	/
CFO_{it-1}	/	/	/
α_{1379}	/		
α_{1380}	/		
α_{1381}	- /		
α_{1382}	- /		
α_{1383}	- /		
α_{1384}	- /		
/ =			/ =

نتایج ارائه شده در جدول شماره (۱۰) نشان می‌دهد که ضریب وجوه نقد عملیاتی

معادل ۰/۴۴۶ و مقدار آماره t معادل ۱۷/۵۵۵ می‌باشد که در سطح اطمینان بیش از ۹۹٪ تایید می‌شود. مقدار ضریب تعیین تعدیل شده مدل نیز معادل ۲۹٪ می‌باشد.

جدول شماره (۱۱) مقایسه نتایج حاصل از توانایی وجوه نقد عملیاتی در پیش‌بینی وجوه نقد آتی با استفاده از صورت جریان وجوه نقد سه بخشی و پنج بخشی

نوع فرض	نوع صورت جریان وجوه نقد	نوع وزن دهی	ضریب تعیین (R^2)
/	/	/	/
/	/	/	/
/	/	/	/
/	/	/	/
/	/	/	/
/	/	/	/
/	/	/	/

جدول شماره (۱۱) نتایج حاصل از توانایی وجوه نقد عملیاتی در پیش‌بینی وجوه نقد آتی با استفاده از صورت جریان وجوه نقد سه بخشی و پنج بخشی را خلاصه نموده است. نتایج خلاصه شده در جدول شماره (۱۱) به روشنی نشان می‌دهد که با هر دو فرض الف و ب و نیز با هر دو روش وزن دهی، ضریب تعیین مدل‌هایی که با داده‌های وجوه نقد عملیاتی تهیه شده بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران برازش شده‌اند، بالاتر و در نتیجه توان پیش‌بینی وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی تهیه شده بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران نسبت به وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی تهیه شده طبق استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۷ بالاتر خواهد بود. البته باید متذکر شد که اگر وزن دهی بر اساس شرکتها باشد ضریب تعیین بیشتر و بنابراین توان پیش‌بینی مدل بالاتر خواهد بود.

نتیجه‌گیری

بی‌شک یکی از مهمترین فاکتورهای تصمیم‌گیری‌های استفاده کنندگان از

گزارش‌های مالی وجه نقد و جریان‌های ورودی و خروجی آن است. توان اطلاعات حسابداری برای پیش‌بینی متغیرهای آتی بازار سرمایه ای که کمابیش کارآمد فرض می‌شود، موضوع تحقیقات زیادی در علم حسابداری بوده است. در این مطالعه توان وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی در صورت جریان وجوه نقد پنج بخشی طبق استاندارد شماره ۲ حسابداری ایران، در مقابل توان وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی در صورت جریان وجوه نقد سه طبقه ای مطابق استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۷ و بیانیه شماره ۹۵ هیات تدوین استانداردهای حسابداری در پیش‌بینی وجوه نقد عملیاتی آتی مورد مقایسه قرار گرفت.

نتایج نشان داد که توان پیش‌بینی وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی تهیه شده بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران نسبت به وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی تهیه شده طبق استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۷ و بیانیه شماره ۹۵ هیات تدوین استانداردهای حسابداری مالی بالاتر است. وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی تهیه شده طبق استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره بیانیه شماره ۹۵ هیات تدوین استانداردهای حسابداری مالی شامل اقلامی است که در دوره‌های مختلف ممکن است با نوسانات زیادی روبرو شوند. از جمله این اقلام می‌توان از هزینه‌های مالی پرداختی و مالیات بر درآمد پرداختی نام برد. چنین اقلامی در وجوه نقد حاصل از فعالیت‌های عملیاتی تهیه شده بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۲ ایران طبقه بندی نمی‌شوند و در قالب فعالیت‌های جداگانه‌ای گزارش می‌شوند. در نتیجه، این امر می‌تواند از جمله دلایل بالاتر بودن قدرت پیش‌بینی صورت جریان وجوه نقد تهیه شده در ایران باشد. نتایج این مطالعه نشان می‌دهد که صورت جریان وجوه نقد پنج بخشی محتوای اطلاعاتی بیشتری در مقایسه با صورت جریان وجوه نقد سه بخشی دارد.

منابع و مآخذ

1. " () "
2. " "
3. " () "
4. " () "
5. " *Eviews* () "
6. American Institute of Certificated Public Accountant (AICPA) (1997) "*Accounting Trends and Techniques*" New York p.495.
7. Financial Accounting Standards Board (FASB). (1978). "*Objectives of Financial Reporting by Business Enterprises*". Statement of Financial Accounting Concepts No. 1.
8. Financial Accounting Standards Board (FASB). (1987). "*Statement of Cash Flows*". Statement of Financial Accounting Standards. No. 95.
9. International Accounting Standards Board (IASB). (2003). "*International Financial Reporting Standards*". IASCF Publication Department.
10. Krishnan, G. and Largay, J. (2000) "The Predictive Ability of Direct Method Cash Flow Information" *Journal of Business Finance and Accounting* Vol. 27 No. 1 2 pp. 215-245.
11. Livant J. and Zarowin p (1990) "The Incremental Information Content of Cash Flow Components" *Journal of Accounting and Economics* Vol. 13 pp. 25-16.
12. Munter P. (1990) "Form Over Substance another Look at the Statement of Cash Flows" *CPA Journal* (September 1990) pp. 54-56.
13. Nurberg H. (1993) "Inconsistencies and Ambiguities in Cash Flow Statement under FASB Statement No.95" *Accounting Horizons* (June). PP. 60-75.
14. Wooldridge, J. M. (2001). *Econometric Analysis of Cross Section and Panel Data*. The MIT Press Cambridge, Massachusetts London, England.